

Vláda schválila návrh povinného zálohování nápojových PET lahví a plechovek

10.10.2024 - Veronika Krejčí | Ministerstvo životního prostředí ČR

Povinné zálohování nápojových obalů pomůže dostat k recyklaci více než 2,5 miliardy kusů plastových lahví a nápojových plechovek, snížit množství nevyužívaného odpadu a také zmenšit znečištění veřejných míst jak ve městech a obcích, tak ve volné krajině. Vláda schválila návrh novely zákona o obalech, která vedle zálohování zavádí i zpouplatnění reklamních letáků.

„Dnes končí mimo kontejnery na tříděný odpad každá pátá PET lahev a tři ze čtyř plechovek. 400 milionů plastových lahví a 500 milionů plechovek ročně skončí v přírodě, na skládce či ve spalovně. A to samotný oddělený sběr neznamena recyklaci, u plastů je poměr zhruba poloviční a u hliníku se to nedaří téměř vůbec, jen něco přes čtvrtinu z vybraného množství. Proto má smysl zavést zálohování, díky kterému bychom měli být schopni do roku 2029 získat k recyklaci 90 % všech prodaných obalů. Náklady na jeho zavedení i provoz ponesou výrobci a dovozci nápojů, nakupující zaplatí vratnou zálohu 4 koruny. Ta se jim zase vrátí, bez ohledu na to, zda budou nakupovat ve velkém supermarketu, malém obchodě nebo na internetu. Díky tomu bychom měli být schopní do pěti let vrátit do života 90 % plastových lahví a plechovek,“ vysvětluje ministr životního prostředí Petr Hladík (KUD-ČSL).

A dodává: „Češi jsou skvělí v třídění plastu, ale v recyklaci PET lahví a plechovek zatím pokulháváme. Chtěl bych, aby se v přírodě, v příkopech, ve městech nepovalovaly plastové lahve a plechovky, proto považuji za důležité prosadit zálohování PET lahví a plechovek. Díky zálohovacímu systému by se z plastové lahve opět stala „petka“, což dnes nejde, používají se znovu maximálně na výrobu mikin nebo třeba koberečků do aut. Pokud nebude zavedeno zálohování, znamená to vyšší výdaje pro obce i větší poplatek pro občany. Zálohový systém se osvědčil už v 16 zemích Evropy, další budou přibývat a ČR je tak jedna z posledních zemí kolem nás, která ještě nezalohuje PET ani plechovky a potřebujeme zvýšit míru recyklace. Navíc si přilepší i obce: ze zálohování dostanou 15 % z nevybraných záloh, což vychází průměrně 39 Kč na občana. Nenarušíme současný systém třídění, pouze ho doplníme pro lepší reálnou recyklaci: třídění se totiž nerovná recyklace,“ .

Zálohy budou platit pro nealkoholické nápoje v plastových lahvích o objemu 0,1 až 3 litry a alkoholické nápoje do 15 % alkoholu v plastových lahvích. Dále pro všechny nealkoholické nápoje v plechovkách o velikosti 0,1 až 1 litr a nápoje s obsahem do 15 % alkoholu v plechovkách. Jediná výjimka se týká mléka a mléčných výrobků, které se zálohovat nebudou. Celkově by podle odhadů mohlo ročně systémem projít zhruba 2,5 miliardy kusů PET a plechovek.

Lahve a plechovky vykoupí obchody, benzínky i obce

Zákazníci budou s PET lahvemi nebo plechovkami zacházet podobně jako dnes se zálohovaným sklem. Při nákupu zaplatí zálohou, která bude stejná jak pro lahve, tak pro plechovky. Její přesná cena bude určena vyhláškou k zákonu, návrh počítá s výší čtyři koruny. Při vracení nápojových obalů není nutné je nijak vymývat, důležité je, že se vrací včetně etikety, nezdeformované a nesešlápnuté, aby šlo naskenovat jejich unikátní EAN kód.

Obchodníci budou vybírat lahve a plechovky povinně v prodejnách nad 50 metrů čtverečních a také na všech čerpacích stanicích. To znamená dohromady více než 11 000 povinných míst. Dobrovolně se mohou zapojit menší prodejny a obce, ale i například stánky, školy nebo jednorázové akce. Povinnost

vybírat zálohované obaly budou mít i online prodejci. V obcích nad 300 obyvatel, kde nebude ani povinné ani dobrovolné místo odběru, ho povinně zřídí provozovatel systému. Díky tomu bude systém dostupný pro naprostou většinu obyvatel

Fungování celého systému bude zajišťovat jeden centrální operátor. Členy tohoto systému se stanou dovozci, výrobci a prodejci, kteří dohromady dodávají na trh nejméně 80 % obalů podléhajících zálohování. Operátor požádá o autorizaci, kterou uděluje MŽP na předem omezenou dobu. Ministerstvo také bude kontrolovat jeho činnost.

Obce budou moci získat finanční prostředky přímo ze zálohového systému. Jednak díky manipulačním poplatkům za odběrná místa a také budou příjemci části peněz z nevyzvednutých záloh. V případě, že operátor nesplní cíle pro sběr zálohovaných obalů pro konkrétní rok, bude muset zaplatit pokutu ve výši 200 000 korun za každou tunu, která bude chybět do limitu.

Novela zákona o obalech přináší i další novinku, zavedení recyklačního poplatku na papírové reklamní letáky. Ty by měly podle návrhu platit distribuční firmy, které reklamní materiály dodávají do schránek nebo obchodů. Obce díky tomu získají finanční prostředky na recyklaci a na odvoz kontejnerů, ve kterých odpadní letáky končí.

Letáky zatěžují obecní systémy nakládání s odpady a podílí se na znečištění, je proto nutné tuto situaci napravit. Produkce letáků je v ČR stabilně okolo čtyř miliard kusů ročně. To představuje přibližně zhruba 20 000 tun papíru ročně, které končí ve tříděném sběru nebo dokonce jako odpady na ulicích.

„Každá domácnost v Česku dostane ročně až 400 nevyžádaných letáků, které mnohdy končí rovnou v kontejnerech na papír. Dnes náklady na jejich odstranění nesou výhradně obce a výrobci na ně nijak nepřispívají. To je praxe, kterou chceme opustit, aby obce získali příspěvek na nakládání s odpady a v konečném důsledku ušetřili peníze občanům, kteří nevyžádanou reklamu platí,“ dodává David Surý, vrchní ředitel sekce ochrany životního prostředí.

„Každá domácnost v Česku dostane ročně až 400 nevyžádaných letáků, které mnohdy končí rovnou v kontejnerech na papír. Dnes náklady na jejich odstranění nesou výhradně obce a výrobci na ně nijak nepřispívají. To je praxe, kterou chceme opustit, aby obce získali příspěvek na nakládání s odpady a v konečném důsledku ušetřili peníze občanům, kteří nevyžádanou reklamu platí,“ dodává David Surý, vrchní ředitel sekce ochrany životního prostředí.

https://www.mzp.cz/cz/news_20241010_Vlada-schvalila-navrh-povinneho-zalohovani-napojovych-PET-lahvi-a-plechovek